

Dette værk er downloadet fra Slægtsforskernes Bibliotek

Slægtsforskernes Bibliotek drives af foreningen Danske Slægtsforskere. Det er et privat special-bibliotek med værker, der er en del af vores fælles kulturarv omfattende slægts-, lokal- og personalhistorie.

Støt Slægtsforskernes Bibliotek – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug. Videre publicering og distribution uden for husstanden er ulovlig.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

FORENING & MUSEUM

MEDLEMSBLAD FOR HELSINGØR MUSEUMSFORENING * NR. 1 1989

ENTREBETALING VED MUSEERNE

1988 blev foreløbig det sidste år hvor besøgende havde gratis adgang til Helsingør Kommunes Museer. Historien gentager sig vil nogen mene, og måske med rette når det gælder entrebetaling for såvidt, at der i museets "barndom" også opkrævedes entre - dengang 25 øre.

Den første dag i nytåret havde museerne lukket - ikke i protest - men sædvanen tro, så "de nye tider" med entrebetaling blev først en mærkbar realitet på anden dagen. Entrebetalingen er fastsat af Helsingør Byråd til 5 kr. for voksne - børn og unge under 16 år har fortsat gratis adgang. Medlemmer af Helsingør Museumsforening har ligeledes gratis adgang til museerne mod forevisning af gyldig kvittering for kontingentbetaling.

Under alle omstændigheder må en entrebetaling på 5 kr. siges at være et beskedent beløb, som næppe skulle afholde nogen fra at få en spændende og kultræl berigende museumsoplevelse. Billetten giver iøvrigt adgang til alle tre museumsafdelinger: Helsingør Bymuseum, Flynderupgård Museet og Marienlyst Slot samme dag den er udstedt.

Musealt kan entrebetalingen være en spore i formidlingsarbejdet, men på den anden side også blive en hæmsko idet den på længere sigt vil kunne begrænse aktiviteterne "udenfor murene" for såvidt disse ikke er indtægtsgivende.

I 1989 skal 13.200 betalende gæster besøge museerne. Kommer der flere så giver det museerne økonomiske mulighed for at udbygge den museale virksomhed - kommer der færre vil det modsatte være tilfældet. Men vi er fortrøstningsfulde.

Kenno Pedersen
Museumschef

REDAKTION

Birger Mikkelsen
(ansvarsh.)

Kenno Pedersen

Lars Bjørn Madsen

Stof til medlemsbladet bedes indsendt til Helsingør Museumsforening, Hestemøllestræde 1, 3000 Helsingør.

INDHOLD

Leif L. Møller:
Et værktøjsskab anno 1888.....side 3

Læserne fortæller:
.....side 5

Lars Bjørn Madsen:
Strandgade 29, forbilledlig restaurering.....side 8

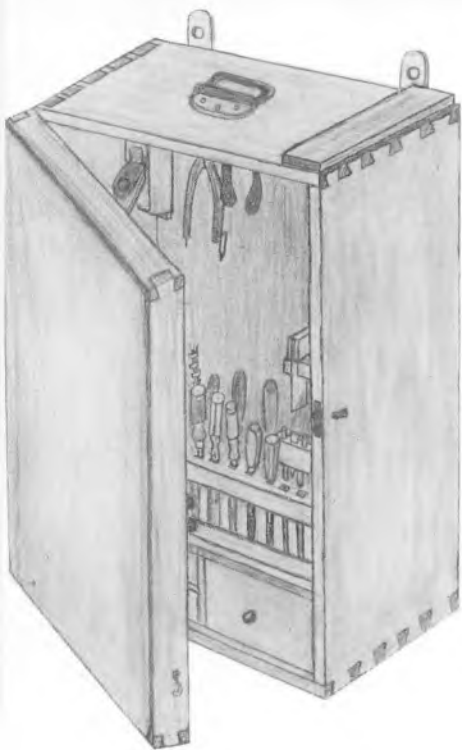
Kenno Pedersen: Ny museumsplakat og postkort....side 11

Møder og arrangementer.....side 12

Forsiden: Sct. Olai Gade i 1895. Tegn. af V. Jastrau (1857-1946).

Et værktøjsskab anno 1888

Af Leif Lillelund Møller

I denne artikel vil jeg beskrive lidt af arbejdet bag "kulisserne". Vi skal følge et værktøjsskabs vej, fra depot gennem konservering og registrering, til det er klar til at indgå i en pædagogisk udstilling.

Når dette skab er valgt som eksempel, er det - for det første på grund af loo året for dets tilblivelse, og for det andet fordi det på udmærket vis giver en illustration af denne del af museets arbejde.

Skabet blev hentet en eftermiddag i oktober på et af museets depoter - et kælderrum under Rønnebærskolen. Det blev sammen med andre genstande kørt til Bymuseets beskedne "værksted", der er indrettet på loftet i Hestemøllestræde. Her blev skabet åbnet, og det var spændende at se alle de mange forskellige stykker værktøj, som skabet indeholdt. Alt værktøj blev nu taget ud og lagt til side i papkasser, mens skabet fik en grundig gennemgang.

Her måtte jeg desværre konstatere følgende: Et begyndende angreb af borebiller og et "udtræk" af krySTALLISERET harpiks gennem malingen. Endvidere var malingen meget udtørret og på vej til at blive nedbrudt. Desuden manglede den ene støtteklods på skabets bagside. En positiv overraskelse var dog, at jeg fandt en inskription på et af skuffebagstykkerne.

Nu er det med konservering, at man helst skal gøre så lidt som muligt, for at genstanden ikke mister sin "ærlighed". Men angrebet af borebillerne var dog strengt nødvendig at få stoppet, så det var det første der blev gjort.

Herefter kom turen til den malede overflade, og for ikke at gøre nogen skade, måtte jeg først foretage en lille prøve på bagsiden for at se, hvor meget malingen kunne tåle. Det viste sig, at den behandling, jeg havde valgt, var rigtig, og jeg kunne herefter gå i gang med afrensningen og den afsluttende præparation.

Nu manglede der kun en ny støtteklods. Da den anden var intakt, var det let at lave en kopi, som jeg indfarvede og fastgjorde. Skabet var nu færdigt, og det blev sat til side for at tørre.

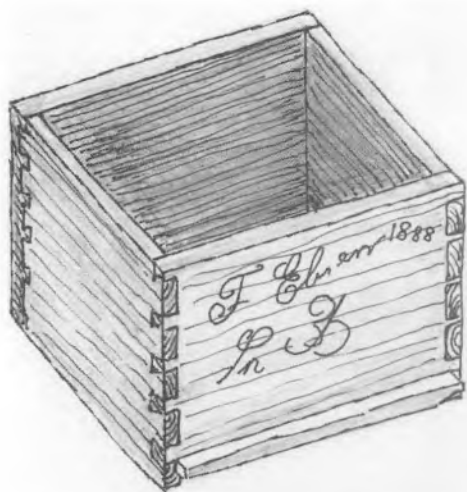
Nu kom turen til værktøjet! Det blev taget op af papkasserne, skilt ad og fik en førstegangsbehandling. Herefter gik jeg det igennem igen, og det, som nu var i orden, blev sat på plads i skabet.

Tilbage var en halv snes stykker, som var temmelig medtaget. Disse måtte desværre igennem den "skrappe omgang", før de var færdige og kunne sættes på plads i skabet.

Nu var konserveringen endelig færdig, og næste opgave bliver - registreringen af værktøjet.

Her har jeg indrettet mig midlertidigt i et af udstillingslokalerne, som er lukket grundet ombygning.

Genstandsregistreringen foregår på den måde, at hver enkelt del får sit eget nummer - i daglig tale

Inskription bag på den fint sammenzinkede skuffe i værktøjsskabet. Tegn. forf.

HM nr.

Jeg påfører først genstanden et isoleret lag politur, og skriver herpå HM nr. med hvid tusch. Bag efter skrives alle oplysninger ned på kladde. Senere renskriver jeg på de blå kartotekskort. Disse bliver så kopieret og anbragt i de respektive kartoteker.

Jeg er nu, mens dette skrives, halvt færdig med renskrivningen af de blå kort. Når jeg ikke blev færdig, skyldes det opbygningen af den nye udstilling "Helsingør anno 1801". Men inden jeg forlader værktøjsskabet for at arbejde med på udstillingen, vil jeg beskrive noget af værktøjet, og nogle af de tanker jeg har haft, mens jeg ordnede skabet.

Det er i år 100 år siden den før-

ste skrev sit navn på skuffebagstykket. Og hvem har det været? Tja - det kunne være en "nybagt" svend, som nu havde lavet et skab til sit værktøj - hvem ved!

Værktøjet fortæller også sin egen historie om brugerne. Det ses helt tydeligt på indholdet, at man har sat pris på godt værktøj. Det er også, selv alderen taget i betragtning, vedligeholdet godt.

En anden interessant opdagelse var, at ihvertfald en af brugerne har været venstrehåndet. Dette fremgår tydeligt af slidet på finersaven, hvor tænderne er temmelig slidt på den ene side af savbladet.

Her til sidst, kan jeg, nu hvor vi nærmer os nytåret, hvor man tradi-

Finersav. Tegn. forf.

tionen tro sender tanker og hilser, ikke undslå mig for at sende en tanke til de kollegaer - hvis nærvær jeg har følt - mens jeg ordnede deres værktøj.

Og hermed bliver skabet sine lol år.

Snedker Leif Lillelund Møller, p.t. ansat på Helsingør Bymuseum som museumshåndværker.

28.12.1988

SMAA HISTORIER

...læserne fortæller

EN MORGEN PÅ BORUPGÅRD 1905-16

En morgen på Borupgård stod Kirsten Hansen, gift med gartneren, i sin have ved gartnerboligen, da

agl. kammersanger Peter Cornelius kom trækkende med sin ko. "Hvor skal kammersangeren hen i den fart?" spurgte fru Hansen. "Jeg skal til tyrs med min ko" lød svaret.

Noget senere kom han tilbage, meget vred - "Jamen, hvad er der dog sket?", blev der spurgt. "Det er

ham Hasselbalch, han forlangte 5 kroner for det - og det har jeg gjort gratis masser af gange".

Alice Hansen

Peter Cornelius med sin familie Snekkersten.

ET SKOLEMINDE

De sidste år af min skoletid havde vi i religion en ikke helt ung lærerinde, frk.Nissen. Hun var religiøs. Så spurgte hun os en dag, hvorfor holder vi Pinse? Hun havde givet ventet et mere gude- ligt svar, men en af eleverne, Grethe, svarede helt spontant med et saligt glimt i øjnene - jo, for så skal vi i Pinseskoven ! En ordentlig balle til Grethe, men vi andre skreg af grin. "Pinseskoven" lå ved Hellebæk med

alskens gøgl, karusseller, gyng- både, boder, øltelte m.m.

Edel Larsen
18.1.1989

EN OPLEVELSE FOR LIVET

De sidste tre år af min skoletid gik jeg i Lundegade Skole i V,VI og VII A. Vores klasselærerinde hed Marie Pedersen, gift med overlærer Laurits Pedersen, der bl.a. har skrevet "Helsingør i Sundtolds- tiden". Hun var et sødt og elskeligt menneske, og hun ville gerne have os børn interesseret i kunst og kultur. F.eks. ville hun gerne have, at vi skulle en tur i "Det kgl. Teater", inden vi skulle ud af skolen i april 1930.

Vi sparede sammen fra sommeren 1929, og en søndag morgen i januar 1930, drog vores klasse af med fru Pedersen og lærer Albrektsen.

Håndgerning i tagetagen på bygn. IV i 1930. Lo- kalet var i brug fra 1886 til branden i 1967.

Vel ankommet til København var vi først nede at se Absalons gamle borg, og bagefter var vi rundt at se salene på Christiansborg. Så skulle vi til eftermiddagsforestillingen i "Det kgl. Teater". Fru Pedersen ville gerne have haft, at vi skulle have set "Elverhøj", men den kunne de jo ikke sætte op for vores skyld, så vi skulle se Offenbachs "Hoffmanns Eventyr".

Og når jeg hører og nyder den skønne barcarole derfra, er jeg i tankerne tilbage til den eftermiddag sammen med alle os unger højt oppe på galleriet i "Det kgl. Teater" for så mange år siden.

Edel Skov Larsen

FRA GADELIVET I HELSINGØR 1920-30

I Sudergade boede "Sildeperdersen", en lille sirlig mand, der gik rundt i gaderne og solgte røgede sild og makrel fra en pæn, nymalet trækvogn. Han var altid venlig og høflig over for kunderne, og han pakkede varene pænt ind. Han sagde altid: Vær sartig frue. Som biindtægt havde han en lille pæn karussel, som tit var opstillet ved marked på torvet eller i Pineskoven. Drivkraften var et par drenge, som gik oppe på en gangbro, og de drejede karussellen

rundt, medens konen spillede på li-rekasse.

O. Boye Nielsen

Da min mors fætter Carl var dreng, hjalp han "Sildepedersen" med at trække karussellen og ved "sildevog-
nen". Når de røgede sild var gamle og tørrede, sagde "Sildepedersen": "Smør olie på", så ser de flotte ud igen og kan sælges.

Edel Larsen

GO´ MORGENKLUBBEN

Først i 1930 blev der i Helsingør stiftet en "Morgensvømmerklub" - de betalte ikke kontingent, men mødtes på Grønehave Badeanstalt hver morgen klokken syv. Sommer og vinter.

En dag kom et af medlemmerne, bøssemager Mathiesen med en badedragt på, hvor der tværs over brystet var broderet "G´ Morgen". Ideen havde han fået ved om morgenen at høre fejtemester Petersen, der gik og fe-

jede neden for Mathiesens vinduer, hver gang een sagde "Morgen Petersen", svarede han "G´ Morgen". Således fik klubben sit navn - "Go´ Morgenklubben" .

Alice Hansen

STRANDGADE 29

FORBILLEDIG RESTAURERING

Af Lars Bjørn Madsen

Restaureringen af hedengangne borgmester Milans gård i Strandgade 29 er nu tilendebragt. Det er et dejligt eksempel på en restaurering,

der har taget hensyn til de kulturværdier, der findes i et gammelt hus. Hvor de fleste store restaureringsarbejder i byen hidtil totalt har udslettet sporene af århundreders brug og traditioner, er man nu lang-

somt ved at få forståelsen for værdien af det gamle.

Samtidig er restaureringen af Strandgade 29 et godt eksempel på betydningen af samarbejdet mellem museet og de implicerede parter i restaureringsarbejdet, herunder specielt arkitekten/bygherren og kommunens saneringsafdeling. Museets samarbejde med saneringsafdelingen har længe fungeret vældig godt; et samarbejde, hvor begge parter nyder godt af hinandens ekspertise og altid holder hinanden underrettet om, hvad der sker i byen. Samarbejdet med arkitekterne har været lidt mere problematisk, men med Strandgade 29 synes disse problemer at være glemt. Her har arkitekten, Birger Schmidt, med sin interesse og sans for kulturværdien i de gamle huse, resulteret i, at store kulturværdier her er blevet bevaret. Birger Schmidt henvendte sig på et tidligt stadium i restaureringen til museet og bad om, at man foretog en undersøgelse af huset med henblik på at vurdere, hvilke ting, der havde en sådan historisk værdi, at de burde bevares i huset. Samtidig fik museet hermed lejlighed til at registrere huset inden og under restaureringen, hvilket giver den optimale mulighed for en bygningshistorisk/arkæologisk undersøgelse. En gennemfotografering af huset sikrede, at det der måtte vige for fremskridtet blev forevigt for tid og evighed. Museet kunne udar-

bejde en "ønskeseddel" til arkitekten over det bevaringsværdige inventar i huset, således at han kunne benytte denne til udarbejdelsen af sin restaureringsplan. De ting, der herefter af tekniske/boligmæssige årsager umuligt kunne bevares, kunne i stedet afleveres til museet til gavn for fremtidig forskning eller udstilling. De øvrige dele kunne fortsat blive i huset til gavn for dette.

Når man ser det nyrestaurerede hus, kan det ganske vist konstateres, at mange ting fra det gamle hus er gået tabt i forsøget på at få tidssvarende boliger i huset. Museets "ønskeseddel" er dog blevet fulgt så godt som overhovedet muligt. Der skal ikke her redegøres i detaljer, hvordan huset er restaureret. Blot skal det nævnes at snedkerfirmaet med stor ildhu har restaureret de mange velbevarede gamle døre samt som noget mere usædvanligt, restaureret de 3 vestlige vinduesfag i stueetagen. Disse står således stadig med deres klassicistiske kanellerede lysningspaneler med indvendige skodder og de oprindelige karme. Kun vinduesrammerne valgte man at forny, men det er sket pietetsfuldt med genanvendelse af de gamle beslag som håndmedede hjørnebånd, anverfere og stormkroge. De sidstnævnte er smedede i 1700-tallets karakteristiske fugleform. De beslag der manglede - og det var en del - er erstattet med tilsvarende beslag fra den nyligt restaurerede ejendom Fiolgade 17, hvor alle de oprindelige vinduer

blev kasseret. Det ene hus kan således levere reservedele til det andet.

Vi må håbe på, at restaureringen af Strandgade 29 bliver starten på en større forståelse for de gamle huses kulturhistoriske værdi. Et gammelt hus skal ikke bare se gammelt ud - det skal også være gammelt og til stadighed kunne fortælle sin lange historie. Alt for mange af Helsingørs huse er totalt ryddet for kulturhistoriens charme. Det er som at træde ind i et moderne parcelhus, når de såkaldte "restaureringsarkitek-

ter" har været på spil. Lad Strandgade 29 være et eksempel på, at denne form for hærværk mod byens kulturhistorie er helt unødvendig. Man bør samtidig bemærke, at Helsingør Kommunes Museers magasiner ikke bør være en undskyldning for at rydde husene. Husenes inventar hører til husene og ikke til museet. Men er skaden sket og husene skrællet, så tilbyd hellere museet delene end at give dem til brændeovnen eller containeren. Eller genanvend dem i et mere pietetsfuldt restaureret hus.

NY MUSEUMSPLAKAT OG POSTKORT

Reklameværdien af en plakat er umulig at måle eksakt. Men givet har plakaten en effekt - hvorfor ellers de utrolig mange plakater! Effekten er selvsagt afhængig af udformning og kvalitet i relation til målgrupper. Dette gælder selvfølgelig også i høj grad for de plakater, som museerne i stort tal betjener sig ved i forbindelse med særudstillinger, men også for museet som helhed. Umiddelbart kan det måske forekomme lettere at få skabt en rimelig god og effektiv plakat for en særudstilling end for museet som helhed, hvor budskabet i sigens natur vil være bredere formuleret. Dette synes i alle tilfælde at have været tilfældet for tilblivelsen af en museumsplakat for Helsingør Kommunes Museer. Siden 1982, hvor begrebet Helsingør Kommunes Museer blev skabt, har det været et klart ønske at få lavet en "fællesplakat" for de tre museumsafdelinger: Helsingør Bymuseum, Flynderupgård Museet og Marienlyst Slot. Mange har ideerne og forslagene været i de forløbne år, men alligevel uden at have været tilstrækkelig gode og overbevisende. Forståeligt nok har det været et særlig problem, at det skulle være en "fællesplakat". Af økonomiske årsager måtte plakaten udformes så den også om

nogle år kunne være rimelig aktuell. Plakatens fremtoning måtte på en eller anden måde blive kalejdoskopisk, og hvad kunne så være mere nærliggende end at tage skridtet fuldt ud, og lade de tre museumsafdelinger repræsentere ved hver 5 motiver omfattende bygninger, interiører og genstande.

Fotograf Jørgen Watz, der er tilknyttet Kunstakademiet, blev kontaktet med henblik på fotografering af de udvalgte motiver, der samtidig skulle trykkes som postkort, idet plakats layout tilpasses postkortformatet. Den samlede investering for museerne kunne herved gøres mere lønsom. Udover den firfarvet plakat, der kan erhverves formedelst 25 kr., kan museerne således tilbyde 15 nye postkort, som supplement til de 30 forskellige postkortmotiver, som museerne allerede kan tilbyde publikum til henholdsvis 2 kr. og 2.50 kr.

Museernes kiosk-virksomhed vil givet i forbindelse med entrebetalingen få en vis økonomisk betydning for den museale drift i årene fremover, men nogen guldgrube bliver det aldrig. Der er trods alt tale om et kulturhistorisk lokalmuseum i mellemstørrelsen.

Kenno Pedersen   Museumschef

MØDER OG ARRANGEMENTER

Generalforsamling

Ordinær generalforsamling i Helsingør Museumsforening afholdes
TORS DAG DEN 9. MARTS 1989 KLOKKEN 19.30
på MARIENLYST SLOT.

DAGSORDEN:

1. Valg af dirigent
2. Bestyrelsens beretning om foreningens virksomhed i det forløbne regnskabsår
3. Forelæggelse af det reviderede regnskab til godkendelse
4. Indkomne forslag
5. Valg af bestyrelsesmedlemmer og suppleanter
6. Valg af revisor
7. Fastsættelse af kontingent
8. Eventuelt

Efter generalforsamlingen vil der blive en pause af passende længde, hvorunder der vil være mulighed for at nyde en øl eller vand.

Efter pausen vil der blive foredrag ved fhv. teaterchef CHRIS GAARDØ over emnet "Teaterbyen Helsingør".

VELKOMMEN TIL GENERALFORSAMLING.

Iakob Olrik
formand

Ervin Jepsen
sekretær

Søndag, den 30. april: Udflugt til Gilleleje.

Vi begynder kl. 10 med gudstjenesten i Gilleleje kirke. Derefter vil museumsinspektør Søren Frandsen vise os rundt i byen, på museet (med den nye bådeafdeling) samt det gamle fyr (med fyrmuseum). På hjemvejen besøger vi Rusland og Tegnermuseet. Hjemkomst til Helsingør ca. kl. 16. Vi regner med at kunne klare transporten i private biler. Meld derfor venlist til på telf. 02-210098 senest den 5. april og oplys samtidig om der ønskes - eller om der kan tilbydes transport. Derefter vil alle tilmeldte modtage nærmere program for turen.

Kommende arrangementer: Museumsforeningen planlægger grundlovsfest på Flynderupgård Museet, den 5. juni. Tur til Boeslunde (Laurids Pedersen) i august. 3-4 dages tur til Lübeck i september eller oktober. Foredrag om Helsingør Lodseri i november. Nærmere om disse arrangementer i kommende numre af Museumsforeningens blad.